

**SHORT
CUT**

**MALÉ PŘÍBĚHY
VELKÁ TÉMATA**

PLÁN LEKCE

Autorem lekce je:
The Nerve Center
(Severní Irsko)

NÁZEV: Zpívej

DOPORUČENÝ VĚK: 12–16 let

DĚLKA:

- Cvičení 1 – 45 min.
- Cvičení 2 – 90 min.
- Cvičení 3 – 90 min.

CÍLE: Uvědomit si, že bez ohledu na věk je možné měnit věci ve svém okolí. Zamyslet se nad tím, že někdy je důležité vyjádřit svůj názor a postavit se za správnou věc.

Žáci:

- zjišťují, jak mohou ovlivňovat věci ve svém okolí
- si uvědomují, jaký dopad může mít jejich chování na druhé
- rozvíjejí porozumění filmovému jazyku

POMŮCKY:

- **PRACOVNÍ LIST 1** (do každé skupiny)
- **PRACOVNÍ LIST 2–4** (pro každého žáka)
- papíry a psací potřeby
- tabule/flipchart
- počítač/tablet s připojením na internet

POSTUP:

CVIČENÍ 1 – Praktická aktivita

Vybereme si alespoň jednu z následujících her a společně s žáky si ji zahrajeme. Žáci budou soutěžit ve skupinách, z nichž jedna bude v nevýhodě, aniž by o tom někdo ze soutěžících věděl. Poté žáci budou diskutovat o tom, co znamená vyhrát a jaká je cena úspěchu.

Hra 1

Pomůcky:

- brčka
- lentilky
- talíře

Cíl hry:

- Přesunout během jedné minuty co nejvíce bonbonů z jednoho talíře do druhého.

Postup:

Rozdělíme žáky na stejně velké týmy. Jeden bude v nevýhodě a dostane pouze jedno brčko, ostatní týmy budou mít brčka pro všechny členy. Znevýhodněný tým pravděpodobně přesune mnohem méně bonbonů než ostatní týmy. Poté se řídíme otázkami k diskusi.

Hra 2

Pomůcky:

- krabice od cereálií rozstříhané jako puzzle

Cíl hry:

- Poskládat během jedné minuty dílky rozstříhané skládačky do obrázku.

Postup:

Rozdělíme žáky na stejně velké týmy. Každý tým dostane dílky své skládačky. Jeden z týmů bude v nevýhodě tím, že mu budou chybět 1–2 dílky, takže nebude moci úkol dokončit. Poté se řídíme otázkami k diskusi.

Hra 3

Pomůcky:

- bonbony marshmallows
- jídelní hůlky
- misky

Cíl hry:

- Přesunout během jedné minuty co nejvíce bonbonů z jedné misky do druhé. Hru lze ztížit tím, že umístíme každou misku na jiný konec třídy.

Postup:

Rozdělíme žáky na stejně velké týmy. Každý tým dostane stejný počet jídelních hůlek. Úkolem je po jednom přemístit bonbony marshmallows z jedné misky do druhé. Znevýhodněný tým dostane více bonbonů než ostatní. Vítězný tým může bonbony sníst jako první. Poté se řídíme otázkami k diskusi.

Otázky k diskusi

Po hře diskutujeme s žáky o tom, proč jsme vždy jeden tým schválně znevýhodnili. Ptáme se jich:

- *Bavili jste se?*
- *Uvědomovali jste si, že jeden tým je znevýhodněn oproti ostatním?*
- *Chtěli jste i přesto vyhrát?*
- *Měli jste pocit, že to není spravedlivé?*
- *Jak byste se cítili na místě znevýhodněného týmu?*

CVIČENÍ 2 – Debata o filmu

1. Cvičení zahájíme **projekcí filmu**.
2. Rozdělíme žáky do skupin a rozdáme jim **PRACOVNÍ LIST 1**. Jejich úkolem bude zodpovědět uvedené otázky.
3. Dále rozdáme žákům **PRACOVNÍ LIST 2**. Společně si přečteme úryvek textu připisovaného německému protestantskému teologovi Martinovi Niemöllerovi. Poté vyzveme žáky, aby zodpověděli otázky z pracovního listu.
4. Cvičení uzavřeme společnou diskusí nad odpověďmi žáků.

Domácí úkol

Vyzveme žáky, aby po vzoru básně z PRACOVNÍHO LISTU 2 vytvořili vlastní text. Jejich úkolem je vztáhnout báseň na současnou společnost – například na téma globálního oteplování, plastů v oceánech, šikany ve škole, spory se sousedy.

CVIČENÍ 3 – Filmový jazyk

1. Cvičení zahájíme **projekcí části filmu** (stopáž 1:55–3:42 min.).
2. Pokračujeme **projekcí druhé části filmu** (stopáž 21:10–23:34 min.).
3. Rozdáme žákům **PRACOVNÍ LIST 3** a **PRACOVNÍ LIST 4**. Vyzveme je, aby listy vyplnili a zhodnotili filmový jazyk. Na základě těchto šesti aspektů filmového jazyka budou žáci schopni posoudit, jak postupují režisér a filmový štáb při výběru kostýmů, osvětlení, kamerových záběrů a jejich úhlů i zvuků, chtějí-li odvyprávět konkrétní příběh.
4. Na závěr probereme rozdíly mezi jednotlivými filmovými ukázkami za pomoci pracovních listů. Odpovědi žáků zaznamenáváme na tabuli. Diskusi shrneme tím, že jako diváci podvědomě vnímáme všechny tyto aspekty filmového jazyka, díky nimž se snáze ztotožňujeme s tím, co postavy cítí a jak situaci prožívají, a tudíž i snáze chápeme děj.

Odkazy:

Informace o Martinovi Niemöllerovi (ENG)

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/martin-niemoeller-first-they-came-for-the-socialists>

Esej o odkazu Martina Niemöllera (ENG)

<http://marcuse.faculty.history.ucsb.edu/publications/articles/Marcuse2016OriginReceptionNiemoellersQuotationOcr.pdf>

Materiály vznikly v rámci projektu **Shortcut – malé příběhy, velká témata** založeného na evropských krátkých filmech. Cílem projektu je zlepšit povědomí mladých diváků o společensky důležitých tématech a zároveň posílit pedagogické dovednosti vyučujících ve vzdělávání skrze film a o filmu. Realizátory projektu jsou čtyři evropské organizace: Centrum Edukacji Obywatelskiej – CEO (Polsko), The Nerve Center (Severní Irsko), Jeden svět na školách (Česká republika) a Os Filhos de Lumière (Portugalsko).

PŘÍLOHY

PRACOVNÍ LIST 1

1. Myslíte si, že se učitelka zachovala správně?
2. Co byste v takové situaci dělali na místě Lizy?
3. Co byste v takové situaci dělali na místě Žofi?
4. Co hrozí, když se neozvete?

PRACOVNÍ LIST 2

Když přišli nacisté

Martin Niemöller

Nejdřív přišli pro komunisty,
a já jsem se neozval, protože jsem nebyl komunista.

Pak přišli pro Židy,
a já jsem se neozval, protože jsem nebyl Žid.

Pak přišli pro odboráře,
a já jsem se neozval, protože jsem nebyl odborář.

Pak přišli pro katolíky,
a já jsem se neozval, protože jsem byl protestant.

Pak přišli pro mě
a tehdy už nezbýval nikdo, kdo by se mohl ozvat.

Otázky k textu:

1. Kdo jsou v tomto textu „oni“?
2. Co myslí autor tím, že „si pro někoho přišli“?
3. Jaké jiné skupiny obyvatel nacisté za druhé světové války pronásledovali?
4. Kdo je vypravěčem?
5. Co má autor na mysli, když opakuje větu „já nic neřekl“? Jak mohl vypravěč „něco říct“, „ozvat se“?
6. Myslíte si, že za vzestup nacistů u moci byli částečně zodpovědní všichni obyvatelé Německa, nebo pouze aktivní členové strany? Odůvodněte svoji odpověď.
7. Proč je podle vás tento text stále aktuální, i když holokaust už dávno skončil?

PRACOVNÍ LIST 3 – Analýza filmové ukázky 1

- 1. Barva** – Jaké vidíte barvy, hraje zde důležitou roli osvětlení?
- 2. Kamera** – Jaké vidíte druhy záběrů, jak se pohybuje kamera?
- 3. Postavy** – Co mají postavy v ukázce na sobě, je jejich oblečení barevné, jaké barvy vidíte?
- 4. Děj** – O co v ukázce jde? Je vám Žofi líto? Je ukázka sestříhaná tak, že urychluje vyprávění?
- 5. Lokace** – Kde se ukázka odehrává, z čeho tak usuzujete?
- 6. Zvuk** – Jaké zvuky slyšíte? Co ve vás vyvolávají?

PRACOVNÍ LIST 4 – Analýza filmové ukázky 2

- 1. Barva** – Jaké vidíte barvy, hraje zde důležitou roli osvětlení?
- 2. Kamera** – Jaké vidíte druhy záběrů, jak se pohybuje kamera?
- 3. Postavy** – Co mají postavy v ukázce na sobě, je jejich oblečení barevné, jaké barvy vidíte?
- 4. Děj** – O co v ukázce jde? Je vám Žofi líto? Je ukázka sestříhaná tak, že urychluje vyprávění?
- 5. Lokace** – Kde se ukázka odehrává, z čeho tak usuzujete?
- 6. Zvuk** – Jaké zvuky slyšíte? Co ve vás vyvolávají?